

РУЗВЕЛТ ЗА ЗДОРОВУ ЕКОНОМІЧНУ ПОЛІТИКУ

ВАШИНГТОН. — Президент виголосив промову з нагоди посвячення дому „Федерал Резерв Борд” і заявив, що уряд змагає до того, щоб звільнити край від таких крайностей, щоб не було величезної спекуляції як вияву добробуту, як теж глибокої депресії як ознаки економічної катастрофи.

На що придумана Федеральна Резервна Система?

Існуюча в Злучених Державах Федеральна Резервна Система має на цілі запевнити всій людині економічне забезпечення, живляючи для досягнення цієї цілі всіх людських і матеріальних сил. В першу чергу треба цій системі дбати про те, щоб у країні правильно функціонувала грошева і кредитова машина.

СКРІПЛЯЄ ДОБРОСУСІДСЬКІ ВЗАЄМИНИ.

ОТАВА (Канада). — Секретар стейту Гол видав канадського прем'єра Макензі Кінга Обидва заявили, що відвідина мають наскрізь „товариський” характер і засвідчують тільки те, що обидва краї живуть у добрих, приятельських зносинах. Та є позначки, що там говоримуть теж про бизнесові справи, головню про зміни торговельного договору між Великою Британією і Злученими Державами.

МЕНКЕН ПРО МОВУ ПРЕЗИДЕНТА, МОВУ ВЗАГАЛІ І ПРО СЕБЕ.

НЮ ЙОРК. — Відомий американський письменник, мовознавець і критик Г. Л. Менкен говорив у Колумбійському університеті до 150 осіб, головню молодих жінок, на ріжні теми, відповідаючи на запити. Запитаний про вартість промов Рузвелта, як він виголошує при „домашніх огнищі”, відповів, що це несуттєвий, що Рузвелт не є стилістом та що його голос не є милозвучний. Він теж сказав, що не вірить, щоб сам Рузвелт виготовляв ті бесіди.

Звідки походить „сленг”?

Менкен заявився за те, що ми потребуємо в мові чимраз більше „грубих слів”. Те, що ми звикли називати „сленг” (вульгаризм), не є витвором народних мас, як це звичайно думаємо. Видумують це, говорив Менкен, по каледжах, а далі ріжні репортери, газетярі й інші особи „сумнівного характеру”.

Що сказав про письменницю Стайн?

Запитаний, що він думає про відому письменницю Гертруду Стайн, сказав, що вона є „фейкерка” (обдурювачка), не має ніяких ідей і не вміє їх висказувати.

Яка запанує тут мова?

Менкен, автор величезної праці „Американ Ленгвидж”, заповів при кінці дискусії, що в Америці стане панівною та мова, якою говорять у середньозахідних землях, бо вона є чиста, виразна, надзвичайно льотична і доволі музикальна.

НАДЗВИЧАЙНА ЦЕНзуРА В БРАЗИЛІЇ.

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — В Бразилії заведено таку жестру цензуру, якої ще не було досі ні в одній з держав Латинської Америки. Уряд контролює все приватне листування, включно до чисто бизнесового, і те того, що відходить і того, що приходить. Під контролею є всі кораблі, літаки, телеграф і телефон. Наложено дуже строгу цензуру на пресу. Не можна в часописах згадувати ні словом про зброєння держави, не можна критикувати уряду, ні існуючого воєнного стану.

Концентраційні табори завалені.

Військо-контролює цілу державу. Перведено нові арешти і запхано до тюрем, а головню до концентраційних таборів, підозрілих у комунізмі, до яких причислено всіх тих, що були противниками теперішнього режиму.

КАЖУТЬ, ЩО „ВСЮДИ СПОКІЙ”.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Міністер війни оголошує, що розгромлено комуністичну агітацію та що в цілій державі є „спокій”.

ЧОМУ ЗАГОВОРІВ ЛЕНДОН?

ВАШИНГТОН. — Критику політики президента Рузвелта, яку підняв Алф Лендон, бувший републіканський кандидат на президента держави, толкують собі тут тим, що Лендон хоче знову перевернути лідерство в партії. Та кажуть, що його промова була тільки критикою, але не давала нічого позитивного і тому не робила вражіння.

НА ЕСПАНСЬКИХ ФРОНТАХ.

Війська ген. Франка зробили на північно-західному фронті знов поважні поступи. Вже тепер є очевидне, що небавом цей фронт буде цілком звільнений. Офензива лівих військ на східному фронті не відпружила ситуації на заході. Цю офензиву війська ген. Франка відбили. Тепер лівий уряд задумує перенести свій осідок з Валенсії поближче Франції, до Барселони.

ПРИГАДАЛО СОБІ.

Староство в Коломнії щойно при кінці серпня ц. р. пригадало собі, що кружок Р. Ш. в Яблоніві вніс іще з весною ц. р. подання у справі заложення дитячого садка. Староство надіслало довід на його заложення саме тоді, коли сезон дитячих садків уже скінчився.

КОЛИ ГОЛЯР РОЗКАЗУЄ ДОТЕПИ...

Цікавий та жакливий припадок трапився в індійському містечку Сірмур. Один заможний земельний власник подався до місцевого голяря та велів себе обголити. Підчас гоління голяр розказував гостеві цікаві дотепи, з чого клієнт був незвичайно вдоволений. Нараз землевласник, почувши добрий дотеп, зрештовив на ціле горло і водночас несамовито крикнув. Як виявилось, голяр із необережності обтяв йому пів губи. Покривджений подав справу до суду, домагаючись високого відшкодування. Суд віддав лідарка у шкарпу, зазначуючи в мотиві, що голяр робив те, що роблять усі його товариші по професії: розказують клієнтам дотепи...

ЖЕРТВИ ЖУЛИ.

В шотландському заливі Карадаль велитеський акула перевернув вітрильну лодку, причому згинув: керманіч, його брат і син. Тому, що пригода сталася недалеко берега, а члени залоги лодки зміogli знаменито плавати, нема сумніву, що їх пожег акула. Мотторова лодка, яка ввиралася на місце випадку, наспіла запізено.

ПЕРША ЛІКАРКА В ПЕРСІЇ.

В Парижі недавно промовно на медичнім факультеті панну Аггю Емам Задер додоктора медицини. Це перша лікарка у Персії, бо, як відомо, ще перед кількома роками ходили жінки у Персії з заслоненими „обличчями” і тільки мріяли про вищу освіту. Панна Задер вертається тепер додому, де в Тегерані хоче заложити лабораторію для дослідів над недугою рака.

СПРОНЕВІРІВ ШКІЛЬНІ ГРОШІ.

Перед трибуналом окружного суду в Самборі відбулася розправа проти Антона Бендковского, управителя вселюдної школи у Скідниці, за спроневерення 300 зл. із шкільних фондів. Обвинувачений боронився, що зробив це через помилку. Дістав рік в'язниці з припиненням кари на три роки.

СУДДЯ ПРО УРЯД ПРОКУРАТОРА.

Суддя Семюел Сібері виголосив у середю вечером на радіовій станції „Добло-Ей-Бі-Сі” промову, в котрій, заявляючи за вибір Томаса Е. Дюї окружним прокуратором Нью-Йорку, звернув притому увагу на обовязки й службу прокуратора.

„Суддя Сібері, котрого голос у міських справах заважає багато, бо він відомий широко з кампанії проти злочинців у міському уряді за посадиштва Джима Вокера, дає зрозуміти, що боротьба проти злочинів неможлива, коли на становищі прокуратора нема людини, котра не тільки цей уряд займає, але і його обовязки виконує.”

Таким прокуратором був, каже Сібері, Вільям Додж, котрий так слабо сповняв свої обовязки, що навіть його власна партія, Тамані Гол, не йменувала його своїм кандидатом до поновного вибору.

„Замість нього йменовано кандидатом Гаролда В. Гейстингза”, каже Сібері, „котрий був довго вірним послухником Тамані Голу і котрий служив, нічим, не відзначаючись, як один з асистентів Доджа. В цей спосіб політики Тамані Голу висувають нове ім'я в надії, що нова маска відверне увагу від минулих теперішньої адміністрації цього уряду. Люди справедливо судять людину по людях, з котрими він товаришує. Й по тих, що його піддержують. Визначні політичні провідники, що представляють найгірші елементи в цій громаді, не лише противляться виборів Дюї, але заявляються за вибір прокуратором Гейстингза”.

ГРІМ УБИВ СВЯЩЕНИКА ПІДЧАС БОГОСЛУЖЕННЯ.

В Кагулі (в Румунії) грим убив священника Йогана Ванга в хвилині, коли він відправляв богослуження.

ТРИ БРАТИ ПОМЕРЛИ МАЙЖЕ В ОДНІЙ І ТІЙ САМІЙ ХВИЛІНІ.

В Італії трапилася дивна трагедія братів Бартіні. Один з них згинув під колесами автота в Римі. Другий, що жив у Фльоренції, помер майже в тій самій хвилині, що перший, на удар серця, хоч був зовсім здоровий. Третій брат, який одержав вістку про смерть обох братів і хотів уже їхати зайнятися похороном, помер цієї ж днини також на удар серця.

ОБЕНЗАЦІЙНИЙ ПАПАД НА ПОЧТОВИЙ УРЯД У РОГАТИНІЩИНІ.

Перед почтовим урядом у Фірдеєві (Рогатинщина) висіли вночі з самоходу кілька чоловіків, які виважили в будинку двері, розвбрили урядницю (60-літню Анну Лопатинську), що хотіла боронитися револьвером, завязали уста і минулись шукати грошей. Почтова каса була порожня, тому напавники забрали лише приватні гроші Лопатинської і втекли. Щойно рано возний знайшов звязану урядницю і залямував поліцію, яка почала погоню.

СПІВАЛИ НАЦ.СОЦІАЛІСТИЧНІ ПІСНІ.

Старостинський суд у Самборі розглядав справу групи молодих німецьких парубків з Кайзерсдорфу, що пройшли походом чврьками через село Кранцберг і Дубляни, в самбірському повіті, співаючи нац.соціалістичні пісні. Староство покарало 5 осіб гривнями по 25 зл. і по 10 зл. із заміною на арешт по 14 або 5 днів.

НАЙМОДНІШИЙ ТАНЕЦЬ 1937/38.

З нагоди конгресу французьких учителів танців підчас паризької світової вистави ввели новий танець „Трокадеро” та проголосили його великою більшістю голосів модним танцем 1937—1938. Річ іде про танець, що навіязує до форм старого еспансько-французького танцю та є деяким полученням англійського вальса з повільним фокстротом. У Парижі вирішили вивести новий танець уже підчас берлінського конгресу учителів танців, 6-го вересня ц. р. Також по інших краях виявляють охоту „Трокадеро” прийняти за „наймодніший з усіх товариських танців”.

ЗЛОВЖИВАННЯ В САМОУПРАВІ.

В Перемишлі скінчився процес проти інспектора повітового відділу, Вінсента Загурського, і солтиса Петра Пеленьчака з Болестрашич та Миколи Головіда з Тарок, перемиського повіту, під закидом урядових зловжывань. Загурський пробував рятуватись умовою недугю, однаке лікарі признали його умовою осудним. Його засуджено за спроневерення 10,000 зл. на 3 роки безоглядної в'язниці з позбавленням прав на п'ять літ, солтиса Головіда на рік з припиненням кари на п'ять літ, а солтиса Пеленьчака на 3 місяці арешту, дарованого амністією.

ЗЛОДІЙСЬКИЙ ПОХОРОН.

У Львові відбувся злодійський похорон. Ховали із крипти Вірменської катедрі „віцекороля” касових вломників, Маріяна Каспшака, на Янівській цвинтар. Каспшака закопали ножами його спільники підчас сварки в шинку. За домовиною йшли коло 1,500 злодіїв з вінками. На переді касові вломники несли вінець із написом: „Товаришеві від товаришів”. За ними йшли делегати склепових, мешканців і кишеневих злодіїв, пасерів і т. д. Над гробом Каспшака один злодій виголосив довшу принагідну промову.

ЕПІЛОГ УБИВСТВА ЗАДЛЯ ДІВЧИНИ.

Апеляційний суд у Львові розглядав справу Мисифа Розгмаша, Стефана Конарського і Казимира Фура, засуджених окружним судом за вбивство Михайла Андрушка з причини дівчини. Суд затвердив присуд першої інстанції, яким Стегмашка і Конарський засуджено по 8 років в'язниці, а Фура підвищив з двох літ на три.

БОЖЕВІЛЬНА РІЗНЯ В СОВЕТАХ

МОСКВА. — В одному дні советські часописи в Москві принесли вістку, що советська влада по ріжних місцевостях советської території застрілила знову 65 осіб. Застріленим закидувано ріжні провини: саботаж, шпигунство, націоналізм, псуття вбійжя, а в Карелії навіть застрілили 9 людей за те, що вони нібито перешкождали в роботах над осушенням землі. Кількадесят осіб застрілили на Сибірі, в місцевостях здовж сибірської залізничної лінії. Останнім закидали шпигунство в користь Японії.

НІМЕЧЧИНА І ІТАЛІЯ ПОГОДИЛИСЯ НА ВІДКЛИКАННЯ „ДОБРОВОЛЬЦІВ”.

ЛОНДОН. — Народи комітету невтручання в еспанські справи, які день передтим опинились були на мертвій точці, нагло знов оживились і перший раз принесли конкретні висліди: Італія, поперта Німецьчиною, згодилася розпочати забирання своїх „добровольців” з Еспанії, але під умовою, що Франція й інші держави, які мають своїх „добровольців” по стороні червоного уряду, також зачнуть забирати відповідне число. На це погодилися всі держави, крім Советів, які те рішення прийняли холодно.

ПО СТОРОНІ ГЕН. ФРАНКА Є МАЛО „ДОБРОВОЛЬЦІВ”.

САН СЕБАСТІАН. — Кореспондент „Нью Йорк Таймсу”, Карей, переїхав цілий північно-західний фронт ген. Франка і твердить, що не знайшов на цілому фронті ні одного чужинського воєнка. На тому фронті, говорить Карей, не тільки нема чужинських полків, як це твердить ворожа ген. Франков преса, але нема там навіть полків, у яких знаходилася мала домішка чужих воєнків. Всі воєнки чистокровні еспанці. Еспанська публична опінія дуже огірена на Францію, яка головню пускає у світ вістки про участь чужинців в еспанській повстанській армії. Вона робить це тому, щоб відвернути увагу від власної помочи, яку вона дає лівому еспанському урядові. Хоч вона твердить, що замкнула границю для впливу чужих „добровольців”, то проте через ту границю лиш у місяці червні, серпні і вересні перейшло до червоного еспанського війська 11,230 добровольців. Крім того вона перешлила біля 700 тон денно ріжного воєнного матеріалу.

ВІЙСКА ГЕН. ФРАНКА ЗНОВ ПЕРЕМОГЛИ.

ПАРИЖ. — До Франції втекли з Хіхона п'ять воєнних літаків, що належали до еспанських червоних військ. У тих літаках були офіцери червоної армії і три московські летуни. Вони сказали, що червона армія розбита, а війська ген. Франка посуваються вперед. Вони захопили два великі міста та кількадесят сіл і містечок. Хіхон мусить упасти. На вулицях Хіхона виявлялася боротьба таки між самим червоними воєнками. Вони запалили склади.

ЧЕСЬКИЙ ПРОТЕСТ У БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. — Чеський посол у Берліні вніс у міністрстві закордонних справ протест проти гострих нападів німецької преси на Чехословачину. Але протест не приніс бажаних наслідків, бо німецький міністер закордонних справ, Нойрат, шорстко відповів, що причиною тих нападів є таки сама Чехословачина, яка гнобить три і пів мільона судетських німців, що знаходяться під її пануванням. Коли чехословацький уряд позволить їм політично організуватися, скидати віча й загалом мати таку свободу, як решта чехословацьких громадян, то тоді зникнуть причини для пресових нападів на Чехословачину.

РОЗРУХИ В ПАЛЕСТИНІ.

БРУСАЛІМ. — У Палестині дальше неспокій. Арабські терористи нападають на жидів і скрито вбивають їх. Бувають теж випадки, що нищать їм майно. В обороні жидів стоїть англійська влада, під якої мандатом є нині Палестина. Впродовж останніх трьох місяців ці розрухи спричинили 99 смертних випадків: 33 арабів і 6 жидів. Проте жидівська опінія незадоволена з положення в Палестині й обвинувачує англійську владу в „лагідності” супроти арабів.

З ПОДІЇ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

ПАНГАТІ. — Японські війська в останніх днях не зробили замітного поступу. В деяких місцях їх літаки бомбардували залізничні лінії. Те саме робили китайські літаки. Серед японців слідне побоювання, що одну з їх оперуючих армій може напасти зверхньо-монгольська армія, яку зорганізували більшовики і яка фактично знаходиться під советською контролею. Ходять чутки, що Сталін хотів виповісти війну Японії, але тому спротивився Ворошилов. У висліді Сталін і Ворошилов рішили дати волю зверхньо-монгольській армії, не втягаючи до війни цілого советського Союзу.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1898

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
41 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

For mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Тел. "Свободи": BERgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BERgen 4-1016.
4-0807.

2-го жовтня редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Платити нарахувати пошлати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОВОРОТ ДО ДАВНЬОГО ГАСЛА

„Самокритика — річ необхідна; необхідна у щоденному житті кожної одиниці, тим більше — в політиці“, пише старокройове „Діло“, виправдовуючи тим критику українських політичних помилок, які виказала розписана тим часописом анкета у справі політики УНДО й Української Парламентарної Презентації. Ця анкета, як уже в нас нераз підкреслювано, виказала наявно, що змагання згаданого політичного проводу довести до якогось порозуміння між українцями і поляками, чи хоч між польським урядом і українським політичним проводом, довело до цього, що від часу тих змагань і так тяжке положення українського народу під Польщею змінилось на ще гірше. Ось так виразно й отверто пише „Діло“ (ч. 218), яке, як відомо, теж отверто й явно згадані угоди змагання попірало. І ствердили те саме в анкеті навіть такі діячі, які писали до нас з краю письма з докорами за те, що ми не хочемо ніяк розуміти їхніх намірів, та запевняли нас, що є цілком певні вигляди на те, що вдасться щось „роздобути“ і тим себе скріпити. А ось тепер вони самі стверджують, що не здобуто навіть того, щоб наше національне ім'я могло бути пошановане і визнане!

Самокритика виказала наглядно невдачу, яку політичні проводники були мусили передбачити, якщо вони були справжніми проводниками, себто такими, які не тільки знають історію українсько-польських політичних відносин, але й уміють з неї витягати науку. І саме через те вписано до нашої історії ще одну невдачу спробу можливості говорити з Польщею на розум.

Але що ж тепер далі робити? Ось на це хоче „Діло“ відповісти в імені тих, що відкидають і „революцію“ і не вірять, щоб тепер було місце на українсько-польське порозуміння. Для таких, пише „Діло“, залишається тільки поворот до гасла „віра у власні сили народу“, як гасла, що вже відіграло раз спасенну роль при відбудові українського життя в періоді великого політичного хаосу, що повстав у висліді великої політичної поразки.

Коли хтось до чогось вертається, то значить, що він від цього відступив був. І ніщо інше, а саме те відступлення від згаданого гасла вважаємо найбільшим прогресом. Ніколи і ніяк не сміємо від нього відступати, бо ж у нас одиниці рятують. Революційна підготовка наших мас, та „революція“, що її дехто так лякається, не розуміючи її правдивого змісту, ніколи не виключала ніякої „органічної праці“. Навпаки, закликала до неї, бо ясно, що тільки з такої праці на нашій ниві може вирости і наша власна сила, яка, чим буде більша, сильніша і свідоміша, тим теж краще буде розуміти і відчувати — революційні кличі. Тільки тоді, коли тої нашої сили не дають нам будувати законними способами, то не вагаймося примушувати до цього наших ворогів — і революційними способами боротьби.

Г. Ф.

КАПЕЛЮХ ЕГОМОСЦЯ

В деканаті всі знали капелюхів і повиотця Сивича, пароху Нетаківки. Хто того капелюха не бачив на власні очі, то бодяй чув про нього. Балакали про нього і поза межами деканату. Щож в тім такого дивного, що й отець Сивич має капелюх?

Неодин має цілу скриню капелюхів. Одинокий капелюхник в повітові місті каже, що кождий шапуючий себе чоловік обов'язаний мати бодяй два капелюхи. Парох Нетаківки має тільки одного, і ціла околиця знає про це, що й знає, який той капелюх!

Може саме тому, що знає, який?

На такий капелюх, яким парох Сивич накривав свою голову, пани казали „циліндр“. Той капелюх пароху вилискувався як полірований, оцтом і крейдюю вичищений металевий горщик. А світило на нього сонце, то мінусва ріжними красками, як небесна веселка.

За отця Сивича в парохії багато людей прийшло на світ. Вони росли, підростали, поби-

ралися, поволи мерли і повиотця. Вони всі знали капелюхів свого пароху. Їх діти, що на той світ ще не вибиралися, також знали.

Отець Сивич не любив рипатися. Всеж таки треба було десь колись, раз на десять років рушитися з села. Раз отець парох пустився аж до Львова. Очевидно, поїхав залізницею, бо залізнична станція була зараз в другім селі.

Було літо і страшна спека. На станції Гринків парохів заохотилося пити. Вискочив з поїзду, полишивши капелюх на полиці. Побіг до стаціонарного буфету. Випив склянку пива. Пиво було добре, зимне. Парохів аж легше зробилося. Склянка була якась дуже мала, тож випив іще одну. Спрага ще була велика. Щоби не вискакувати з поїзду на коїтрійс, далайшій станції, де також був буфет, казав дати собою третю склянку. Був би дав собі раду, що й з четвертою, як би не те, що треба було вертатися до поїзду. Парох заплтавив, вийшов на перон і

роззирається:

— Де, до дідька, мій поїзд? Надходить портієр і питається: — За ким всесвітній отець духовний роззирається? — Глупе питання! — воркунув парох. — За ким же мені роззиратися? Хочу знайти... хочу знати, де мій поїзд.

— Нема жадного, — відповів портієр, — останній відійшов туди п'ять мінут, другий приїде аж за дві години. Та це буде тгаровий.

— Що? — Тгаровий? — крикнув парох. — Чи я міх вугля? Мені потрібний особовий поїзд. Іду до Львова.

Портієр глянув у сторону годинника на пероні і каже: — Особовий поїзд? Той, що з'їздив відійшов, саме тепер доїздить до Миколаєва.

— А чорт би вас всіх взяв! — крикнув парох, вимахуючи руками. — В поїзді лишився мій капелюх. Чому ви не гукнули до буфету, що поїзд відходить? Через вас не буду викидати гроші на новий капелюх!

— Нехай отець духовний здогаються збігця телеграмою. Задешешуйте до Щирця. Як то-го капелюха ще хто не вкрав, то сховають на станції і найближчим поїздом відішлють до вашої станції. Або ні! Зате-

деграфуйте, щоби на станції в Щирці задержали аж до вашого приїзду, бо ви їдете до Львова.

— Колиж бо я вже не поїду. Я лиш нині був у Львові по-трібний. Найближчий поїзд до Львова їде так пізно, що я спізнюсь би.

— То затеграфуйте, щоби прислали на вашу станцію.

Парох мав на голові маленьку, плитку подорожню яру-рочку. Надав депешу, в касі купив білет назад. Надійшов поїзд від Львова і парох поїхав назад.

Коли відіхав був поїзд до Львова, на станції зараз за Миколаєвом увійшло до купе, покинутого парохом, пару осіб.

— А дивіть! — сказав різник, показуючи на полицю. Хтось забув тут баночок на кулешу.

— То мабуть з якоїсь дуже панської пекарні, або з цукор-ні, — додав згінник. — Не бачите, як світяться? Як поліро-ване срібло!

— То дивне! — перебив Парпач, бідний халульник з Ди-ринді, що мезувала з Нетаківкою.

— Що таке дивне? — спитав різник.

— Дивне те, що мої очі бачать капелюх егомосця в Нетаківці, хоч його самого нема-

ХАЙ РЯТУЄ -- НАУКА

I.

Нема ніякого сумніву, що одною з головних причин нинішньої всесвітньої економічної кризи і зв'язаних з нею суспільних потрясень, як банкрутства десятків тисяч підприємств, безробіття, територіальна експансія і т. п., є те, що через шалений поступ у техніці, в будові машин викидають мільйони робітників на вулицю, бо за них виконує роботу машина. Але машина — це продукт техніки, а техніка це — наука.

Той процес не скінчений. Люди далі напружують свій ум, щоб винайти якісь нові винаходи, якісь нові машини, що упростили би продукцію й у висліді знову викинули б нові маси людей на вулицю. Серед капіталістів панує повна свідомість цієї небезпеки й вона навіть стараються поволи здержувати дальшу механізацію праці, яка заступає робучі руки машиною. Бо вони знають, що, маючи засоби продукції й посідаючи капітал, на них лежить також відповідальність за цілу капіталістичну систему. Іншими словами, вони знають, що коли в їх руках є фабрики, то вони мусять давати робітникам заняття. Інакше справа повернеться проти них і може повстати в суспільності такий переворот, який відбере від них право завідувати капіталами, віддаючи завідування ними в якісь інші руки. Чи ці „руки“ покажуться потім ліпшими, чи може ще гіршими, — це не робить у суспільних руках великої різниці. Бо широкій загал, доведений до краю, все пробує якусь зміну, з надією, що та зміна остаточно таки вийде на краще. Отож, знаючи про це, капіталісти напружують свій ум і енергію, щоб свої зобов'язання супроти широкого загалу виконати і дати людям роботу.

Однак життя бере верх. Внаслідок конкуренції, яка змушує їх давати товари можливо найдешевше і можливо найкращої якості, як теж внаслідок величезного державного оподаткування — ті капіталісти, чи хочуть, чи ні, мусять рятуватися новими винаходами, новими машинами.

Ось так повстає в економічній житті зачароване коло: уряд оподатковує капітал, щоб здобути гроші на заруку безробіттю, а капітал, щоб рятуватися від тих данин, механізує свою продукцію й у висліді збільшує безробіття. І не-

ма тут чого дивуватися, бо кожному відомо, що в обличчі небезпеки кожна людина старається знайти рятують. В обличчі шаленої конкуренції й загрози банкрутства капіталісти, чи хочуть, чи ні, мусять рятуватися новими винаходами, новою механізацією; мусять рятуватися наукою. А це викликає знову нове безробіття.

Через науку, себто величезну механізацію продукції, повстал в економічній житті кожної нації, ревалізація праці. Праця висунулася наперед і у-сунула в тінь само посідання капіталу. Нині далеко легше є набути фабрику, ніж її з успіхом вести. Ця ревалізація праці скоро поділилася не за класами, але за народами, расами. Американський робітник почав ревалізувати з робітником німецьким, англійським, італійським, а продукти тих країн на складах дивилися на себе зловіщими очима, начеб хотіли одні других зісти. Бо всякі зайшли, чужинецькі продукти означали зменшення праці для місцевих людей.

По льокалях робітничих юній почали відрухово появлятися написи: „Купуйте свої продукти!“, „Капіталісти спроваджують чужі товари і відбирають нам працю“. „Кожний куплений домашній продукт збільшує нам працю і приносить хліб та молоко нашим дітям!“ і т. п. Вкупі з тими написами ще виділи на стінах тих льокалів денеди й такі написи, як „Хай живе міжнародна робітничка солідарність“, але ці написи були вже без змісту, без органічного зв'язку з дійсним життям, а так собі висіли як сентиментальний знак „минулої слави“.

Мабуть не всі собі здають з того справу, що, вивішуючи ці кличі, робітничі юнії зробили в себе безкровну, а може навіть невідому революцію: змагання за свою крашу долю вони перенесли з площини класової боротьби на площину національну, расову, чи націоналістичну. Тепер уже змагався американський робітник не з американським капіталістом, а з німецьким, італійським, японським робітником.

Ось так засада „нації“, „раси“, відродилася знову з найнижчих суспільних шарів, як це зрештою все в історії було. Відродилася стихійно, під диктатом вищих законів, а можна навіть сказати, що проти розумової волі провід-

ників. Бо правдоподібно мало юніонних провідників здавали собі з цього справу, що, закликаючи робітників купувати домашні продукти, вони довершили тим націоналістичну революцію.

Наслідки цієї революції на нашу цивілізацію будуть величезні. Вони вже є в Німеччині у формі націонал-соціалізму, в Італії — фашизму, а в Росії

— більшевизму, який є нічим іншим тільки питома-московським, червоним фашизмом. Відміни тих „фашизмів“ маємо і в Японії, Туреччині, Польщі, Австрії, Угорщині, Португалії і в інших державах. Як форми прибере він в англосаських краях, покищо не знаємо. Та вже тепер можна сказати, що це буде свого роду „демократичний фашизм“.

ЩО ПИШУТЬ ПРО ПАМ'ЯТНУ КНИГУ У. Н. СОЮЗУ

ПРОШУ ПРИНЯТИ СЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ ЗА ТАКИЙ МИЛИЙ ДАРУНОК — ЗА ПРОПАМ'ЯТНУ КНИГУ У. Н. СОЮЗУ. НЕЮ ЗБУДУВАВ У. Н. СОЮЗУ НЕРУКОТВОРНИЙ ПАМ'ЯТНИК СОБІ. Й КУЛЬТУРИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ІМІГРАЦІЇ.

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР КОЛЕССА,
Ректор Українського Вільного Університету в Празі й звичайний професор Карлового Університету.

ЗОЛОТІ СЕРЦЯ

Часом, коли стрінемо безідейну, бездушу людину, опановану нас песимізм та зневіра. В таких випадках ця зневіра відбирає охоту до праці, відбирає віру у „власні сили“, які в нашому національному житті грають таку важну роль.

Але, на щастя, є в нас люди, які своїм „золотим серцем“ улепляють нас, що назагал існує в нашому народі велика і непропала сила, що треба лише вмілої руки, вмілого проводу, який пустив би цю силу-енергію в рух, а вона чуда творитиме.

Не буду голословним, — а приведу факти, які я заобсервував минулої неділі підчас посвячення церкви св. Івана Богослова у Львові. Сиджу при столі, на якому розвернена „Пропамятна Книга“, в яку мали учасники вписувати свої жертви на будову нашої церкви.

Приступають до стола представники наших установ, вписують свої жертви; приступають приватні одиниці; кождий дає, що може. Обсервую жертвodawців та стараюсь вгадувати, скільки хто дасть, але часто — густо помилуюся та приємно розчаровуюся...

Підходить жінка, якась неспіло пристає до стола і, кидаючи стозлотовий банкнот, відходить. Підбігаю за нею, прошу подати своє назвище, а вона шепче мені до вуха: Напишіть „невідома“, бо я не хо-

чу, щоб мій чоловік про те до-відався, він поляк!... І замішався у юрбі, а я вписую: „Невідома“ — 100 злотих.

Стоїть біля стола хлопчина, гімназист в однострої, витягає дрібними ручками з маленької мошонки 5 злотих, кладе цей свій скарб на стіл і відходить. Теж не хоче, щоб його „записувати“; чому, це вже тайна його золотого серденька.

Якийсь добродій кидає 20 зл. і перепрошує, що так мало: „Мені соромно, що не можу дати більше“, каже, „тому не вписуйте мого назвища“.

Двоє стареньких, чоловік та жінка, хто вони, — не знаю. Він у витертій сурдутині, вона завинена в хустку, мене в руші якийсь вузлик, нахилиється до мене: „Прошу пана, ми з Клепарова, а така і така (подає назвище), а це мій чоловік, запишіть його і мене та мо-літься за нас у тій новій церкві, а тут ми прибирали тро-хи дрібних!... І висипала на стіл дрібняки; скільки, не знає; рахуємо: було 40 злотих! Запи-сують благородні імена сиріх людей з Клепарова та думаю собі: І хто би подумав, що в такої, сирі, скромної людини таке золоте серце!

Переходить біля стола один мій знайомий, та минає стіл, лише очима моргає до мене... Підбігаю за ним, втискає мені в руку стозлотовий банкнот, та каже: „Не хочу при столі давати, бо там усі дивляться; візьміть і киньте на тау. Коли-сь, як дам більше, тоді запи-сете, а так нема чим хвалити-ся“...

Якийсь старший добродій симпатично всміхається, та не рішається приступити до „сто-ла. Згодом, коли при столі нема нікого, підходить: „Прошу мені дати „декларцію“ (такі в нас є, спеціальні видруковані), бо, бачите, я теж хочу да-ти жертву, а прилюдно яюсь ніяково!... Вз'яв декларцію, пішов у куток, щось там впи-сав і, вернувшись, дає мені звинену декларцію та каже: „Завтра вишлю чеком“. Пішов, а я розгортаю декларцію: 500 злотих.

Або така картина: Молодий хлопчик, ледви то від землі відріс. Може який практи-кант ремісничий, може учень вселюдної школи. Приступає непевний, чи його жертва буде прийнята. „Прошу пана, я хотів би дати 5 злотих, а маю лише золотого, то я би дав того зо-того, а 4 дам ратами: що мі-сяця принесу одного золотого“.

— Добре, синку, — кажу, та вписую його адресу, а він, шасливий, що його жертва теж вписана, побіг і шез у юрбі, дотискаючись до престолу, звідкіля неслися звуки молит-ви:

„Горі ім'ям серця! — (Но-вий Час)“.

Г. Марусин.

пишіть його і мене та мо-літься за нас у тій новій церкві, а тут ми прибирали тро-хи дрібних!... І висипала на стіл дрібняки; скільки, не знає; рахуємо: було 40 злотих! Запи-сують благородні імена сиріх людей з Клепарова та думаю собі: І хто би подумав, що в такої, сирі, скромної людини таке золоте серце!

Переходить біля стола один мій знайомий, та минає стіл, лише очима моргає до мене... Підбігаю за ним, втискає мені в руку стозлотовий банкнот, та каже: „Не хочу при столі давати, бо там усі дивляться; візьміть і киньте на тау. Коли-сь, як дам більше, тоді запи-сете, а так нема чим хвалити-ся“...

Якийсь старший добродій симпатично всміхається, та не рішається приступити до „сто-ла. Згодом, коли при столі нема нікого, підходить: „Прошу мені дати „декларцію“ (такі в нас є, спеціальні видруковані), бо, бачите, я теж хочу да-ти жертву, а прилюдно яюсь ніяково!... Вз'яв декларцію, пішов у куток, щось там впи-сав і, вернувшись, дає мені звинену декларцію та каже: „Завтра вишлю чеком“. Пішов, а я розгортаю декларцію: 500 злотих.

Або така картина: Молодий хлопчик, ледви то від землі відріс. Може який практи-кант ремісничий, може учень вселюдної школи. Приступає непевний, чи його жертва буде прийнята. „Прошу пана, я хотів би дати 5 злотих, а маю лише золотого, то я би дав того зо-того, а 4 дам ратами: що мі-сяця принесу одного золотого“.

Двоє стареньких, чоловік та жінка, хто вони, — не знаю. Він у витертій сурдутині, вона завинена в хустку, мене в руші якийсь вузлик, нахилиється до мене: „Прошу пана, ми з Клепарова, а така і така (подає назвище), а це мій чоловік, запишіть його і мене та мо-літься за нас у тій новій церкві, а тут ми прибирали тро-хи дрібних!... І висипала на стіл дрібняки; скільки, не знає; рахуємо: було 40 злотих! Запи-сують благородні імена сиріх людей з Клепарова та думаю собі: І хто би подумав, що в такої, сирі, скромної людини таке золоте серце!

Переходить біля стола один мій знайомий, та минає стіл, лише очима моргає до мене... Підбігаю за ним, втискає мені в руку стозлотовий банкнот, та каже: „Не хочу при столі давати, бо там усі дивляться; візьміть і киньте на тау. Коли-сь, як дам більше, тоді запи-сете, а так нема чим хвалити-ся“...

Якийсь старший добродій симпатично всміхається, та не рішається приступити до „сто-ла. Згодом, коли при столі нема нікого, підходить: „Прошу мені дати „декларцію“ (такі в нас є, спеціальні видруковані), бо, бачите, я теж хочу да-ти жертву, а прилюдно яюсь ніяково!... Вз'яв декларцію, пішов у куток, щось там впи-сав і, вернувшись, дає мені звинену декларцію та каже: „Завтра вишлю чеком“. Пішов, а я розгортаю декларцію: 500 злотих.

Або така картина: Молодий хлопчик, ледви то від землі відріс. Може який практи-кант ремісничий, може учень вселюдної школи. Приступає непевний, чи його жертва буде прийнята. „Прошу пана, я хотів би дати 5 злотих, а маю лише золотого, то я би дав того зо-того, а 4 дам ратами: що мі-сяця принесу одного золотого“.

Двоє стареньких, чоловік та жінка, хто вони, — не знаю. Він у витертій сурдутині, вона завинена в хустку, мене в руші якийсь вузлик, нахилиється до мене: „Прошу пана, ми з Клепарова, а така і така (подає назвище), а це мій чоловік, запишіть його і мене та мо-літься за нас у тій новій церкві, а тут ми прибирали тро-хи дрібних!... І висипала на стіл дрібняки; скільки, не знає; рахуємо: було 40 злотих! Запи-сують благородні імена сиріх людей з Клепарова та думаю собі: І хто би подумав, що в такої, сирі, скромної людини таке золоте серце!

Переходить біля стола один мій знайомий, та минає стіл, лише очима моргає до мене... Підбігаю за ним, втискає мені в руку стозлотовий банкнот, та каже: „Не хочу при столі давати, бо там усі дивляться; візьміть і киньте на тау. Коли-сь, як дам більше, тоді запи-сете, а так нема чим хвалити-ся“...

Якийсь старший добродій симпатично всміхається, та не рішається приступити до „сто-ла. Згодом, коли при столі нема нікого, підходить: „Прошу мені дати „декларцію“ (такі в нас є, спеціальні видруковані), бо, бачите, я теж хочу да-ти жертву, а прилюдно яюсь ніяково!... Вз'яв декларцію, пішов у куток, щось там впи-сав і, вернувшись, дає мені звинену декларцію та каже: „Завтра вишлю чеком“. Пішов, а я розгортаю декларцію: 500 злотих.

Або така картина: Молодий хлопчик, ледви то від землі відріс. Може який практи-кант ремісничий, може учень вселюдної школи. Приступає непевний, чи його жертва буде прийнята. „Прошу пана, я хотів би дати 5 злотих, а маю лише золотого, то я би дав того зо-того, а 4 дам ратами: що мі-сяця принесу одного золотого“.

Двоє стареньких, чоловік та жінка, хто вони, — не знаю. Він у витертій сурдутині, вона завинена в хустку, мене в руші якийсь вузлик, нахилиється до мене: „Прошу пана, ми з Клепарова, а така і така (подає назвище), а це мій чоловік, запишіть його і мене та мо-літься за нас у тій новій церкві, а тут ми прибирали тро-хи дрібних!... І висипала на стіл дрібняки; скільки, не знає; рахуємо: було 40 злотих! Запи-сують благородні імена сиріх людей з Клепарова та думаю собі: І хто би подумав, що в такої, сирі, скромної людини таке золоте серце!

Переходить біля стола один мій знайомий, та минає стіл, лише очима моргає до мене... Підбігаю за ним, втискає мені в руку стозлотовий банкнот, та каже: „Не хочу при столі давати, бо там усі дивляться; візьміть і киньте на тау. Коли-сь, як дам більше, тоді запи-сете, а так нема чим хвалити-ся“...

Якийсь старший добродій симпатично всміхається, та не рішається приступити до „сто-ла. Згодом, коли при столі нема нікого, підходить: „Прошу мені дати „декларцію“ (такі в нас є, спеціальні видруковані), бо, бачите, я теж хочу да-ти жертву, а прилюдно яюсь ніяково!... Вз'яв декларцію, пішов у куток, щось там впи-сав і, вернувшись, дає мені звинену декларцію та каже: „Завтра вишлю чеком“. Пішов, а я розгортаю декларцію: 500 злотих.

Або така картина: Молодий хлопчик, ледви то від землі відріс. Може який практи-кант ремісничий, може учень вселюдної школи. Приступає непевний, чи його жертва буде прийнята. „Прошу пана, я хотів би дати 5 злотих, а маю лише золотого, то я би дав того зо-того, а 4 дам ратами: що мі-сяця принесу одного золотого“.

Двоє стареньких, чоловік та жінка, хто вони, — не знаю. Він у витертій сурдутині, вона завинена в хустку, мене в руші якийсь вузлик, нахилиється до мене: „Прошу пана, ми з Клепарова, а така і така (подає назвище), а це мій чоловік, запишіть його і мене та мо-літься за нас у тій новій церкві, а тут ми прибирали тро-хи дрібних!... І висипала на стіл дрібняки; скільки, не знає; рахуємо: було 40 злотих! Запи-сують благородні імена сиріх людей з Клепарова та думаю собі: І хто би подумав, що в такої, сирі, скромної людини таке золоте серце!

Переходить біля стола один мій знайомий, та минає стіл, лише очима моргає до мене... Підбігаю за ним, втискає мені в руку стозлотовий банкнот, та каже: „Не хочу при столі давати, бо там усі дивляться; візьміть і киньте на тау. Коли-сь, як дам більше, тоді запи-сете, а так нема чим хвалити-ся“...

Якийсь старший добродій симпатично всміхається, та не рішається приступити до „сто-ла. Згодом, коли при столі нема нікого, підходить: „Прошу мені дати „декларцію“ (такі в нас є, спеціальні видруковані), бо, бачите, я теж хочу да-ти жертву, а прилюдно яюсь ніяково!... Вз'яв декларцію, пішов у куток, щось там впи-сав і, вернувшись, дає мені звинену декларцію та каже: „Завтра вишлю чеком“. Пішов, а я розгортаю декларцію: 500 злотих.

Або така картина: Молодий хлопчик, ледви то від землі відріс. Може який практи-кант ремісничий, може учень вселюдної школи. Приступає непевний, чи його жертва буде прийнята. „Прошу пана, я хотів би дати 5 злотих, а маю лише золотого, то я би дав того зо-того, а 4 дам ратами: що мі-сяця принесу одного золотого“.

Двоє стареньких, чоловік та жінка, хто вони, — не знаю. Він у витертій сурдутині, вона завинена в хустку, мене в руші якийсь вузлик, нахилиється до мене: „Прошу пана, ми з Клепарова, а така і така (подає назвище), а це мій чоловік, запишіть його і мене та мо-літься за нас у тій новій церкві, а тут ми прибирали тро-хи дрібних!... І висипала на стіл дрібняки; скільки, не знає; рахуємо: було 40 злотих! Запи-сують благородні імена сиріх людей з Клепарова та думаю собі: І хто би подумав, що в такої, сирі, скромної людини таке золоте серце!

Переходить біля стола один мій знайомий, та минає стіл, лише очима моргає до мене... Підбігаю за ним, втискає мені в руку стозлотовий банкнот, та каже: „Не хочу при столі давати, бо там усі дивляться; візьміть і киньте на тау. Коли-сь, як дам більше, тоді запи-сете, а так нема чим хвалити-ся“...

Якийсь старший добродій симпатично всміхається, та не рішається приступити до „сто-ла. Згодом, коли при столі нема нікого, підходить: „Прошу мені дати „декларцію“ (такі в нас є, спеціальні видруковані), бо, бачите, я теж хочу да-ти жертву, а прилюдно яюсь

3 ДНЯ

В ПОЛІТИЦІ НЕМА ПАРДОНУ.

Недавно Мусоліні мусів за-
брати своїх генералів з Еспа-
нії, бо протестували проти то-
го такі самі високі офіцери
ген. Франка. Вони були тієї
думки, що занадто велике
втручання італійців у їх внут-
рішні справи викликає прикре
враження на еспанське насе-
лення і зроджує в нього підоз-
рію, що Італія справді хоче
мілітарно осадитися в його
краю.

Чому ці високі офіцери про-
тестують проти цього шойно
тепер? А тому, що їх армія є
на передодні повної перемоги.
Червона армія ослаблена, зде-
моралізована, виснажена. Її
цілковитого завоювання можна
очікувати кожного дня, кож-
ного тижня. Знаючи, що вони
напередодні перемоги, револю-
ційні круги починають поволі
звільнятися від „приятель-
ської“ помочі Італії. Коли
з ними було круто, то тоді, о-
чевидно, італійську поміч сер-
дечно витали, а кожний італій-
ський „доброволець“ був наче
різним братом. Тепер справи
змінюються.

Не виключене, що також ди-
пломати генерала Франка тих-
цем тепер просять Англію і
Францію, щоб вони наперли на
Мусоліні, щоб він ступнево за-
бирав своїх „добровольців“ з
Еспанії. Бо кільканадцять, чи
кількадесят тисяч італій-
ського війська, що хотіли б на-
завжди осадитися в Еспанії
— це не дуже приємна справа
навіть для самого Франка.

ЧИ МОЖНА ЗА ЦЕ ОБУРЮ- ВАТИСЯ?

Так вже політика і тут нема-
ного дивуватися. Завданням
державних мужів є дбати в
першій мірі про інтерес свого

краю. Коли той інтерес спліта-
ється з інтересом іншої дер-
жави, то тоді з тою державою
можна входити в порозуміння,
а навіть у союз. Коли ж ці ін-
тереси розходяться, то обо-
в'язком державних мужів є від-
разу розійтися з тою держа-
вою. Це азбука закордонної
політики і кожний державний
муж, що стоїть на чолі свого
краю, в той спосіб поступає.
Державним мужам не вільно
говорити: „Та то не пасує; то
не гарно; що мій приятель,
державний муж іншої держа-
ви, собі подумав?“ і т. п. Кер-
івництво народу не знає нія-
ких сльнявих сантиментів. Во-
но обчислене виключно на ін-
терес свого народу. Очевидно,
поняття „інтерес“ є досить
згладне, бо часто те, що на ко-
ротку мету виглядає шкідли-
ве, на довгу мету фактично
стає добродійством. Та це не
зміняє твердження, що „інте-
рес свого народу стоїть понад
усе“; це тільки його „підтвер-
джує“. Тому в політиці ніякий
державний муж не „гнівається“,
лише уступає, погрожує,
просить, переконує, або карає.
Той політик, що боїться, щоб
не „образити“ якогось іншого
державного мужа, не здобуде
собі слави-розумного політи-
ка, тільки славу дурня.

ЩОБ МИ ТАК РОБИЛИ.

Наші державні мужі також
мусять учитися цієї політичної
штуки. Ми знаємо, що в часі
недавньої визвольної війни на-
ші політики по дитинячому
боялися, щоб не образити ін-
шої держави. У своїх потяг-
неннях вони цілий час мали на
увазі те, „що каже антанта“.
Вони ніколи не рішилися на
найменше посунення, яке мог-
ло образити антанту. І робили
вони це тоді, коли антанта
фактично була ворожою до нас
наставлена й цілою парєю
помагала-нашим ворогам.

РІЗДВЯНА НІЧ

Веселе одовідання великого гумориста М. Гоголя
Безсмертний твір, що був перекладений кожного мовою. Знають
про нього й ті, що читають по англійськи. Можете прочитати його
українською мовою!

Ілюстрація до РІЗДВЯНОЇ НОЧІ.

Автор оповідає нібито про те, що сталося в українському
селі Диканці, як чорт у саме Різдво вкрав з неба місяць. Та автор
уживає цієї казки-небеліці як казки, щоб на ній вишити образ
українського села; вигадувати дивні, в сетаки звичайні події
в Різдво; та намалювати небувалі, а сетаки сито українські ти-
пи, як: вередливу красуню, за котрою вганяють парубки всього
села; славного коваля, котрий займався й малюванням і аж у
Полтаву їздив парубки малювати і котрий один тільки залишився
далі до вередливої красуні, як усі інші кинули її через її при-
хити; його матір, що в селі славилася відомою (бо вміла до себе
причарувати найсваточніших людей); козака-вдіва Чуба, що
в нього все стояло відмич стирт хліба перед хатою і що до нього
чарівниця була найприрідніша; і іншіх.

Щоби добути вередливу красуню, коваль нахвалюється пер-
ед парубками-колядниками, що, як вона захоче, він для неї
дістане хочби такі черевички, які носить сама царяца. На чор-
товські підшепти красуня обіцяє ковалеві: „Дістань, ковалю, ца-
ричніні черевички, а тоді я вийду за тебе заміж!“

ОПОВІДАННЯ ІЛЮСТРОВАНЕ 10

ОБРАЗКАМИ

ЦІНА 20 ЦЕНТІВ.

Присилайте замовлення до книгарні
СВОБОДИ

“SVOBODA”, 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

А як поляки відносились до
тої самої антанти, хай послу-
жить факт, про який розказує
сам його творець, колишній
польський міністер Габські.
Він цинічно признається, що
коли в часі офізиви армії
Галера в 1919 році прийшла
була до польського уряду те-
леграма від антанти, щоб цієї
армії не вжити проти україн-
ців, тільки проти большевиків,
то Габські схрвав цю телегра-
му до кишені і нікому не пока-
зав, бо боявся, щоб вона не
зродила в його товаришів пев-
них побоювань. Армія Галера
далі продовжала офізиву
проти українців, аж поки їх
зовсім не поконала. І за це ан-
танта не „образилася“.

ІСТОРІЯ НАС БАГАТО НЕ НАВЧИЛА.

На жаль, історія ще нас ба-
гато не навчила. Ще нині є в
нас такі державні мужі, що бо-
ються „образити“ інші держа-
ви і вслід за тим роблять такі
речі, які є протині інтересам
свого народу. Не будемо го-
ворити про польонофілів, які
вирять, що Польща піде ко-
ли для них визволяти Украї-
ну. Бо „віра“ тих одиниць
фактично не така дуже сенти-
ментальна: за неї вони діста-
ють певні охляпи. Але є ще се-
ред наших політиків інші, хво-
робливі германофіли, які див-
ляться на Німеччину не з боку
інтересів свого народу, тільки
з боку якихсь непоборних сим-
патій до Німеччини, з боку
слинявої дружби. Вони див-
ляться на неї з повною зяора-
цією не лиш тоді, коли в її ін-
тересі є, скажім, нищити та о-
слаблювати Польщу, але та-
кож тоді, коли вона з Поль-
щею закладає договір, коли
видає українських революціо-
нерів у руки польської поліції.
І тоді ці наші політики не
спроможуться на якийсь муж-
ній крок і не скажуть: „У цій
точці наші інтереси розій-
шлися; відтепер ми є против-
ники, чи навіть вороги; і бу-
демо ними так довго, доки на-
ші інтереси знов не зійдуться“.
Вони бояться так сказати, бо
„ануж наші німецькі приятелі
нагніваються! Краще заховати
дружбу несплявленою і коли
вони роблять помилки, то ми
повинні тим обережніше тих
помилку уникати“. Так дума-
ють собі ці наші політики.

В такому розмованні вони
добачують „сталість, витрева-
лість, рівновагу духа“ і т. п.
А фактично вони подобають
на ту собачку, яка кожного
ранку прибігає на смітник, бо
на тім смітнику раз їй удалося
здибати кістку.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КЛІВЛЕНД, О.

Член У. Н. Союзу кандидатом
на радного міста.

В нашому місті Клівленді
приходить час міських вибо-
рів. Отсе мають вибрати до
міської адміністрації урядни-
ків, які чесно та розумно за-
вдувалиб міськими справами.

В минуванні українці міста
Клівленду ніколи не цікавили-
ся такими виборами й не ви-
користовували цієї золотої на-
годи, щоб на державні, пові-
тові й міські уряди висувати
своїх людей. Описля, по вибо-
рах, як нам чогось було треба
від вищих урядників, то ми

жалували, що серед них нема
своїх людей, які допомогли б нам
у дечому. Ми завидували ін-
шим національностям, які ма-
ли там своїх людей. От візь-
мим хочби наших „сусідів“. Як
гарно вони позаймали високі
позиції в місті і повіті! Через
те вони мають великий вплив
на місцеві громадські справи.
А ми самі все вважаємо себе
за чужих у місті, хоч двигаємо
нарівні з іншими національ-
ностями тягар податків.

Причин, що ми так поступа-
ли, було багато. Найголовні-
шою причиною є сетаки наша
недбалість і політична дрімо-
та. Ми тримаємося здалека
від американської політики і
вона для нас чужа. В нас нема
жодного організованого полі-
тичного клубу, котрі вміли
би перед американцями дока-
зати нашу силу. Аджеж у Клі-
вленді нараховують біля 15,000
українців. Справді в нас існу-
ють „на папері“ два політичні
клуби, републиканський і де-
мократичний, але вони не про-
являють належної діяльності.
Тож нічого дивного, що аме-
риканці з нами не числяться й
ми, українці, тягнемося на са-
мім кінці інших народів.

Не можна сказати, що ми
цілком не беремо участі в по-

літичній житті Америки. Ми
голосуємо на кандидатах, але
не робимо того в організова-
ний спосіб, і тому не маємо з
цього ніякої користі. Наші го-
лоси використовують інші гру-
пи, головню поляки, які все
йдуть до голосування органі-
зовано і виставляють своїх
кандидатів. У часі таких вибо-
рів вони об'єднуються біля
своїх кандидатів і забувають
про свою партійну чи політич-
ну приналіжність. Тому вони
навіть у тих округах, де пере-
вагу мають українці, вибира-
ють свого радного. Такий рад-
ний тягне потім за собою ще
більше своїх людей і так ро-
сте з року на рік їх вплив на
місцеву адміністрацію.

Ці речі не сміють „повтори-
тися в нас підчас цьогорічних
виборів. Цього року українці
про свою партійну чи політич-
ну організацію до голосування.
Вони навіть мають добру на-
году підтримати у виборах
українця, Івана Вашка, канди-
дата на міського радного се-
мої округи. Іван Вашко є ак-
тивним членом і в українських
інституціях та є членом У. Н.
Союзу.

Нам треба всім об'єднатися
біля свого кандидата і дати
йому всяку можливу піддерж-
ку. Бо програ І. Вашка буде
прогрою всіх клівлендських
українців. На „праймери елек-
цій“ І. Вашко осягнув велику
перемогу над іншими канди-
датами. Ми повинні радіти, що
наш земляк вибивається на
цей уряд, і з свого боку
ми всі повинні доложити труд
щоб він вийшов. Не сміє тут
бути ріжні думки, а всі як
один ми повинні віддати свої
голоси на нього. Нехай бодай
один українець стане членом
місцевої адміністрації. Будемо
свідомі своєї цілі і вдійні тим
американцям, що видвинули
кандидатуру нашого земляка.

Притім не забуваймо також
віддати свої голоси на поса-
дника Буртона, котрий є при-
телем українців і котрий, як
показали правивори, буде знов
нашим посадником, бо він ді-
став два рази стільки голосів,
що всі інші кандидати дожили.
День 2 листопада, в якому
відбудуться ці вибори, хай бу-
де днем нашої перемоги і пе-
ремоги гром. І. Вашка.
Михайло Ярош.

УВАГА! НЬОАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ІМ. МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКО-
ГО, ВІДДІЛ 219 У. Н. СОЮЗУ В НЬОАРКУ

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 23-ГО ЖОВТНЯ (ОСТОВЕР) 1937 РОКУ
В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛ. ГРОМАДИ,
675 SOUTH 19th STREET, NEWARK, N. J.

Початок в годині 7-мій ввечір.
Музика Павла Бемка. Вступ 35 центів.
Запрошуємо всіх українців з міста Ньюарку і околиці. На
бали будемо приймати членів до Товариства і У. Н. Союзу.
Баль буде тривати до пізньої ночі. Тому, хто хоче весело за-
бавитися, то хай прийде, а не пожалує. Отож всі як один
до Товариства Михайла Грушевського на баль. — За добру
забаву і чесну обслугу ручить — Балеви Комітет.

УВАГА! НЬОАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Заходом Комітету при Українській Православній Громаді

„ПЕРШИЙ ОСІННІЙ БАЛЬ“

В СУБОТУ, ДНЯ 23-ГО ЖОВТНЯ (ОСТОВЕР) 1937 РОКУ
В САЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛ. ЦЕРКВИ,
334-336 EAST 14th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок в годині 7:30 ввечір. Вступ 35 центів.
Орхестра першорядна.
На перший осінній баль запрошуємо всіх членів і симпатиків нашої
парохії як також членів Братств, Сестричтв, Товариств та Клубів, які
свого часу були запрошені на „підніж“, який не відбувся з причини яш-
ної погоди. Всі ці тікети, які були розслані, є добрі на тому баль. Тому
числямо на ласкаву піддержку та численну участь, а за повне задоволення
й добру забаву ручить — Комітет.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

ТРАДИЦІЙНЕ ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 31-ГО ЖОВТНЯ (ОСТОВЕР) 1937 Р.

У НОВІЙ ПАРОХІЯЛЬНІЙ ГАЛІ, 303 HUDSON AVE., ROCHESTER, N. Y.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 8-МІЙ ВВЕЧІР. ВСТУП 25 ЦЕНТІВ.

ПРОГРАМА: Святочну промову виголосить пані АННА СЕРЕДА, Голова Червоного Хреста
О.Д.В.У. — Хор під управою дяковчителя М. СОКІЛЬСЬКОГО. — Банда під управою дири-
гента В. ПОПОВИЧА і поодинокі соля і декламації.

Українці Громадяни міста Рочестер! Листопадове Свято, це пам'ятка Відродження Української Державності
на Заході-Українських Землях. На цій святі не повинно забратися ні одного громадянина. Приходьте усі і
з своїми привідями. 246, 52 Уряд О.Д.В.У.

УВАГА! НЬО ЙОРК І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-ЗАПОМОГОВЕ ТОВАРИСТВО „ДНІСТЕР“,
ВІДДІЛ 361 У. Н. СОЮЗУ

БАЛЬ

В СУБОТУ, 23-ГО ЖОВТНЯ (October) 1937 Р.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 217-219 E. 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

ПОЧАТОК В ГОДИНІ 7-МІЙ ВВЕЧІР.

МУЗИКА М. СЕРБІНСЬКОГО. ВСТУП 40 ЦЕНТІВ.

Шановні Громадяни! Товариство „Дністер“ запрошає вас до численної участі. Заряд
Товариства постарается про дійсну товариську забаву і на це Товариство бере аж дві сали,
а то тому, щоб молоді мала свою відповідну забаву на великій салі, а старші будуть мати
забаву на сали число 2. — Хто бажав би вступити в членів У. Н. Союзу і Товариства, може
зголоситися на бали. Також вписуйте своїх дітей до У. Н. Союзу, бо тепер маєте досить
добрі поліси. — Хто з членів Тов. „Дністер“ ще не має тікетів, то дістане їх при касі, тіль-
ки хай подасть своє ім'я. — За добру забаву ручить — Комітет Балу. 246-7

УВАГА! ТАВТОН, МАСС., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

ТОВАРИСТВО ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, ВІДДІЛ 122 У. Н. СОЮЗУ

20-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ СВОГО ІСНУВАННЯ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 31-ГО ЖОВТНЯ (Oct.) 1937

НА ТОВАРИСЬКІЙ ГАЛІ, 14 MAPLE AVE., OF BAY ST.

ПРОГРАМА СВЯТА: В годині 11-тій рано Служба Божа і парастас за померлих членів. —
В годині 2-гій попол., буде СПІЛНИЙ СВЯТОЧНИЙ ОБІД. — По обіді будуть промови мі-
сцевих і позамісцевих бесідників, як також виголосить секретар відділу діяльність 20-літ-
ньої господарки Товариства, а святочну промову виголосить Н. ДАВІСКИБА, гол. радний
У. Н. Союзу. — ВСТУП НА ОБІД - 75 ЦЕНТІВ ВІД ОСОБИ.

Комітет просить всіх відділів У. Н. Союзу, У. Р. С. і відділів О.Д.В.У., Братства і Сестричтв з Boston,
Salem, Brockton, Mass.; Woonsocket, Manville, Providence West Warwick, Central Falls, R. I., до численної участі.
246

ЗАГАЛЬНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ ПОДАЄ СУДДІ ДЖ. МАГОНІЄВІ РЕЗОЛЮЦІЮ
ЗА ЙОГО КАНДИДАТУРУ.

Чужинецькі групи, що піддержують кандидата „Об'єднаного Фронту“ на уряд поса-
дника міста Нью Йорку, відвідали онді посадишника Ля Гвардію в його канцелярії та запевнили
його, що 70 процентів громадян чужинецького походження піддержують його кандидатуру.

Михайло Піанак, предсідник комітету натуралізованих громадян, що стоїть за вибір
Магонія, Тейлора й Шнайдер, заявляє, що чужинецькі групи, які піддержують посадишника Ля
Гвардію, оперують фабрикованими фактами. „Як може якийнебудь комітет оцінити нині, як
виборці віддадуть свої голоси?“ — говорив він. „Я беру вже участь у чужинецьких органі-
заціях міста понад десять літ, а ще ніколи не бачив, щоб громадяни чужинецького похо-
дження йшли так однодушно, як вони йдуть тепер за суддю Магонія. Вони все голосували
на кандидатів Демократичної Партії й так будуть голосувати цього року.“

„Наші громадяни чужинецького походження прийшли сюди з країв утисків і релігій-
ної нетерпимости. Вони мають досить досвіду з рухами „об'єднаних фронтів“, що їх по-
пиряють комуністи. Вони певно не будуть піддержувати кандидата „об'єднаного фронту“
такого, як посадишник Ля Гвардія.“

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Я. УВАГА!
ЗАХОДАМИ КОМІТЕТУ БУДОВИ ПАРОХІАЛЬНОЇ ГАЛІ
влаштується
ЗАТАЛЬНИЙ БАЛ
В СУБОТУ, ДНЯ 23-ГО ЖОВТНЯ (ОСТОВЕР) 1937 РОКУ
Початок в годині 7:30 ввечір. Вступ 25 центів.
В НОВІЙ ПАРОХІАЛЬНІЙ ГАЛІ,
303 HUDSON AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

Присмо всіх громадян до численної участі. На балі буде
добріша музика. Ввесь дохід призначений на оплату обдво-
жень нової галі. — Комітет.

ПОВІР! УКРАЇНЦІ З ТРОЙ, КОГУС І ВОДЕРВЛІТ, Н. Я. ПОЗІР!
УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОЖАН. КЛЮБ З ВОДЕРВЛІТ, Н. Я.

ВЕЛИКИЙ ПЕРЕДВІБОРЧИЙ БАЛ
В СУБОТУ, ДНЯ 23-ГО ЖОВТНЯ (ОСТОВЕР) 1937 РОКУ
В годині 9-тій ввечір, в Українській Галі.

До танцю буде пригравати першорядна музика. Вступ 35 ц.

Запрошаємо на сей бал всіх українців і українок, як з
Водервліт так і сусідів з Трой, Кокус, Амстердам і Пісфілд.
За добру забаву і чесну обслугу ручить — Комітет.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Я. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ВІДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК, Ч. 6, В РОЧЕСТЕР, Н. Я.
— відіграє комедію в 3-ох діях —

ТРИ ГЕРБИ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 24-ГО ЖОВТНЯ (ОСТОВЕР) 1937 РОКУ
В ГАЛІ ПАРОХІАЛЬНІЙ, 303 HUDSON AVENUE, ROCHESTER, N. Y.

Початок годині 7-мій ввечір.
Вступ для старших 30 центів. Діти 10 центів.

Цей відділ Союзу Українок ніколи не відмовляв нікому
жадного запрошення. Тому має надію, що шановне грома-
дянство прийде численно і своєю прихильністю допоможе нам
у нашій народній праці. — Дохід призначений на народні
ціль.

3 НАГОДИ СВОГО ПЕРЕБУВАННЯ 25 ЛІТ НА ЕМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ

ВИГОЛОСИТЬ
Д-р СЕМЕН ДЕМИДЧУК
В НЕДІЛЮ 24-го ЖОВТНЯ 1937 Р.
(SUNDAY, OCT. 24, 1937)
at 2.30 P. M.

В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНІЙ ДОМІ
217-19 East 6th Street, New York City
ЛЕКЦІЮ

НА ПІДСТАВІ ПЕРЕГЛЯДУ ПОДІЙ СЕРЕД УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ ЗА ОСТАННІХ
25 ЛІТ, ПРЕЛІГЕНТ ПОРУШИТЬ МІЖ ІН. ТАКІ
ПИТАННЯ:

Як із хаосу через фермент повстає громадян-
ство;

Як спинюється цей процес тим, що відверта-
ється увагу загалу від конченості праці над собою
самими;

Чому серед безупинної метушні дехто прихо-
дить до висновку, що „світ це союз лайдаків“;

Чи є у нас героїчні характери;

Чи громадянство потребує совісти;

Яке є найважче завдання громадянина.

ВСТУП НА ЛЕКЦІЮ КОШТУЄ 10 ЦЕНТІВ.

Хто прийде після години 2:30, платить 15 центів.

РІДКИЙ СЛУЧАЙ
Майже нова, тихо пишуча машинка Ремінгтон,
лінійна, \$24.50
Гемонд пише на всіх мовах \$17.50
Валіковий \$29.50
Продано за годинку і на сплату. Заходіть
або пишть на нову адресу СУРМА:
SURMA, 317 East 14th Street, New York City. (Мік 1-2 Евсто.)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ІОНІСТАВН, О.
40-літній ювілей Українського
Політичного Клубу.

В неділю, 5. вересня ц. р.,
відбувся в нашій громаді 40-
літній ювілей Українського
Політичного Клубу. Початок
свята розпочався в 8 год. по-
пол. в українській галі при вул.
525 Райен. Предсідник клубу,
г-м. Присташ, відкрив це свя-
то короткою промовою і пере-
дав дзвінок промови його С.
Мошви. Г-м. Мош представ-
ив присутнім, скільки то до-
бра цей політичний клуб зро-
бив для української йоністав-
ської громади. Він виплатив
чимало заимог своїм членам,
а також вислав багато грошей
на потреби старого краю.
Крім того в касі остаеться ще
поважна сума.

Потім наступила святочна
програма, в яку входили хо-
рові точки, соля, деклямації,
двоспіви. Хор православної
громади з „Стілтон“, „Банду-
рист“, відспівав: „Боже вели-
кий“, „Ой, пряду“, „Ой, дівчи-
на Ульяна“, „На дубовім мості“.
Панна Філь відклямувала спе-
ціально уложений на це свято
вірш о. С. Мусійчука. Троє ді-
тей о. Мусійчука, Оля, Лесь, і
Марійка, відспівали: „Крилець,
крилець, сокола дай“, „Зажу-
рилась дівчинонька“, „Коло-
мийка“. Для тих пісень при-
гравала на піані Оріся Мусій-
чук.

Святочну промову на тему
потреби організування полі-
тичних клубів виголосив гість
із Пітсбурга, адвокат Онисічук.
Пані Онисічкова відспівала со-
льно: „Ой деж той цвіт“ і „На
вулиці невесело“. С. Мош по-
кликав паню Розоміло (тепер
паню Періг) до слова і вона
виголосила коротку промову
на тему потреби організації у-
країнського жіноцтва.

Потім продовжилася вокаль-
на програма, в якій пані Миро-
слава Мусійчук відспівала
кілька українських пісень. Да-
лі були гарно виконані точки
хору під управою о. Мусій-
чука.

Касієр клубу, г-м. М. Іван-
чук, привітав першого украї-
нського лікаря в тій місцевості,
п. Тимоцька, вручивши йому
від політичного клубу дару-
нок: образ візду Хмельницько-
го до Києва. Далі подякував
зібралим у святі і попросив
всіх удалися вниз, до салі, де
відбулася ювілейна гостина.
Зійшлося там біля 300 гостей.
Тостмастером гостини був д-р
Тимоцько. В часі гостини виго-
лошено багато промов, як
теж відчитано привітні теле-
грами. Забава була привітна і
достойна.

Гість.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯН- СТВА В СТЕЙТІ НЬО ДЖЕРЗІ

Шановні Громадяни:

Нам українцям треба реально дивитись на справу і взятись до більш активної праці в політичній амери-
канській життє, щоб в той спосіб ми Українці добилися до пропор-
ціонального заступлення наших ін-
тересів не лише по міських урядах,
але також і в стейтській легіслатурі.
Щоби до того добитись, треба при
виборах голосувати не на партію,
але на людей що є приятелями у-
країнців.

На кого голосувати при виборах
2-го листопада, то в тій справі буде
говорити на Радио Програмі цієї не-
ділі, 24-го жовтня 1937 стація WBNX
1350 Кілогерц. Від години 9-тої до 10-
тої рано, Олександр Куман.

Paid for by R. C. Hendrickson.

RAIN EXPELLER
М'який боїл, спричинені
напруженням, вогістю і
працею — скоро минають.
Купіть флашку ще свого-
дня. В розмірах 8 1/2 x 1 7/8".
MADE IN U.S.A.
LINIMENT

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХА-
ТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ЗАКІНЧИТЬ БОРОТЬБУ ПРОТИ ЗЛОЧИНІВ!

THOMAS E. DEWEY
For District Attorney

ГОЛОСУЙТЕ НА ДЮІ В 16-ТІМ РЯДКУ НА МАШИНІ

ПРИСЯЖНІ ВІДКИДАЮТЬ ПРОКУРАТОРА.

За останніх двадцять років організація злочинців виросла
у велике підприємство, витискаючи мільйони доларів від під-
приємців та робітників.

Організований злочин у повіті Нью Йорк так виріс та по-
ширився у березні 1935 року, а канцелярія прокуратора була
настільки слаба і неактивна перед лицем тероризму генгстерів,
що правильна лава присяжних прийняла ризикальну акцію.
Присяжні викинули до своїх закритих засідань виборного
прокуратора й усіх його помічників. Вони почали окремі до-
ходження проти розбійницьких банд, котрі нехтували закони.
Та скоро показалося, що вони не були всімі сповняти своїх
обовязків. Тоді вони звернулись до губернатора Герберта
Лімана з проханням назначити спеціального прокуратора.

ГУБЕРНАТОР ЛІМАН НАЗНАЧИВ ДЮІ.

Губернатор Ліман відізвався на прохання великої лави
присяжних про охорону населення. Він дав їм Томаса Е. Дюї,
як спеціального обвинувача з відповідними повноваженнями,
які має прокуратор, котрий не вів проти головних
генгстерів.

Молодий і енергійний Дюї був уже тоді спеціалістом
підчас поборювання злочинних банд. Як федеральний проку-
ратор, вперше як головний заступник, а потім як прокуратор
Злучених Держав східної округи Нью Йорку, він посадив
цілу шайку за ґрати.

Серед них найважливішим був Ваксі Гордон, „Брат Тowa-
риства Число Перше“ за часів проґнобіції. Дюї після Гор-
дона на десять років до федеральної тюрми.

ЖЕРТВИ ГЕНГСТЕРІВ ВОЯТЬСЯ НАРІКАТИ.

Перша задача Дюї на становищі спеціального прокура-
тора заключалася в тім, щоби переконати жертви генгстерів,
що вони можуть довірити йому та його помічникам, — що
він справді хоче повести боротьбу зо злочиним, а те все було
новою ідеєю для тих жертв.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ CLEANING and
DYEING Business
у стейті Нью Джерзі, 5 сторіт і два
троки. Ця фабрика робить бізнесу
\$14,500. Ціна \$4,000. Вплати готівкою
\$1,000, решту на догідні сплати, або
взаємну на дім або фарму. Зголо-
шення шліть: 44-6

S. C. D. c/o Svboda,
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

Гість.

На всіх імпрезах і весіллях
„Радіона Оркестра“
М. А. СЕРБІНСЬКОГО
Обслужити і найважливіших.
169 AVE. A, NEW YORK CITY.
Телефон: ALgonquin 4-9982

САМІТНА ЖІНКА, літ 38, пошукує
заступи. Голоситись листово або
особисто на таку адресу:
P. SZUL
636 EAST 14th STREET,
NEW YORK CITY.

45-6

НА ПРОДАЖ ГРОСЕРІЯ. З при-
чини поважної недо-
ли власника ця гросерія мусить
бути негайно продана. Дуже добра на-
года. Бізнес заснований 35 літ.
Добре місце. Голоситись: 484 East
7th Street New York, N. Y.

45-6

ЧИ ВИ ЧИТАЛИ
НАПЕРЕДОДНІ
ІСТОРІЧНА ПОВІСТЬ
В ДВОХ ТОМАХ
Написав
Остан Н. Білозерський.
ЦІНА \$1.00.
в Книгарні „Свободи“
„СВОБОДА“
81-83 Grand Street,
або P. O. Box 346,
Jersey City, N. J.

45-6

Velardi Iron Works.
Виробляє різні нові й направи-
лені залізні сходи до будинків,
поруше, двері, залізні огороження,
двері до пивниць, сходи для забез-
печення від огню (Fire Escapes) і всі
інші залізні будівельні роботи, які
потрібні до будинків.
С. КОВАЛЬЧУК
Ковальник.
288 THIRD AVE., BROOKLYN, N. Y.
Tel.: South 8-9619.

АДВОКАТ.
В. КУЗЬМА
241 SPRINGFIELD AVENUE
над банком Fidelity Union
Trust Co.
NEWARK, N. J.
Telephone: BIGELOW 3-7303.

45-6

Д-Р М. МИЛОВИЧ
1422 W. GIRARD AVENUE,
PHILADELPHIA, PA.

Лікує внутрішні недуги (недури
серця, легенів, жовчаків, кишків-
ника, пірощ, крові, жид., нер-
вів, ревматизм, цукрова хвороба і
інші) й полові недуги.

УРАДОВІ ГОДИНИ: Виторок,
п'ятниця 2:30—8:30; Інші дні рано
9—2:30. В неділю догтовірно.
Telephone: STEVENSON 2014

45-6

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урадові години: рано від 10 до
12, ввечір від 6 до 8, а в неділю
рано від 10 до 12.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удербейтер
виробляє пограблені по під так
низькій, як \$150. Обслуга
найкраща.
JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8008

Вони переконані довгими дослідами, що хочби були
жалувались перед прокуратором, то всеодно булоб нічого
не помогло. Вони побоялися, що злочинці негайно дови-
даються про їх жалоби. Для людини жалоба перед прокура-
тором означала всеодно, що наклали на себе побой або
смерть. Окружний прокуратор заявив, що він може відпові-
дати за недомагання в його бюрі.

ДЮІ ПОЧАВ ВОРОТІВ ПРОТИ СТРАХУ.

Страх був основою сили генгстерів. Жертви були так-
само налякані прокуратором, як і самими генгстерами. Спе-
ціальний обвинувач почав від того, щоб вигнати страх із
жертв, а загнати його злочинним елементам.

Зо штабом молодих та здібних адвокатів, при помоці
спеціально дібраних членів поліції та групи рахмістрів, він
почав роботу від розкривання проступків, про котрі всі зна-
ли тільки мрячно, а самі жертви не сміли отверто за собою
упітнутися.

ВОРО СУСПІЛЬНОСТІ ЧИСЛО ПЕРШЕ ПІШОВ ЗА ГРАТИ
ЗАВДЯКИ ДЮІ.

Впродовж року Дюї добився присуду на суспільного во-
рога число перше, Локи Люціно, ньюйорського Ал Капони,
і відіслав до тюрми на тридцять років враз з чотирнадцятьма
його помічниками. Голова кружка головного рекету, „Локи“,
був прилапаний доказами, що він організував акцію розпу-
сти на велику скалю.

Тяжкий удар нанесено теж найпідлішим проступникам,
як теж лихварям. Дюї розбив шайки, котрі випозичали гроші
потребуючим людям і побирали за позички по 1,040 відсот-
ків та побиравли тих, котрі грошей не звертали. Тридцять та-
ких віритель-лихварів пішли за ґрати на довгі роки.

Доч Шульц провадив свій рекет серед рестораників,
опановуючи як власників так і юнийних робітників, котрі пла-
тили йому данину. Доч Шульца вбили ще передтим, заки
Дюї успів зібрати всі докази проти нього, однаке Дюї доби-
вся присуду на девять учасників шайки, котрі продовжали
свою діяльність після смерті Шульц.

ГЕНГСТЕРИ ПОЧАЛИ ПРИЗНАВАТИСЯ ДО ВИНИ.

Заскочені такими присудами, рекетіри почали призна-
ватися до вини, коли Дюї їх обвинувачував. „Тутсі“ Герберт,
котрий довгі роки був головою рекету торгівлі домашнім
пінням, признався до крадіжки 25,000 доларів з юні, котрі
він мав охороняти. Він звернув гроші та пішов до тюрми
враз із двома своїми поплечниками.

Два рекетіри вантажного транспорту, а саме Джини
Дойл і Джани Дюї, признались до вини з такого самого обви-
нування, з котрого були звільнені два роки тому.

В ПОГОНІ ЗА ГОЛОВНИМИ ШАЙКАМИ.

Рекетіри зробили пекарні своїми жертвами, вимагаючи
від них данину за право продажу хліба. Дюї після до тюрми
чотирьох управительів тої шайки, а недавню арештував Макса
Силвермана, одного з головних верховодів.

Тепер першими і другими ворогами суспільності явля-
ються Луї „Лепке“ Бухальтер і Джейкоб „Гурра“ Шапіро.
Довгі роки вони тероризували індустрію дорогого добре зор-
ганізованої системи вимагання грошей. Дюї розгромив цей
синдикат і передав судові шістнадцять головних генгстерів,
„Лепке“ й „Гурра“ враз з іншими вісьмома помічниками про-
пали, тому, що кот уникнути процесу суду.

Дюї пішов проти колишнього великого рекету. Лютер
до цих пор його не інтересували, поки не вислідив, що великі
генгстери зійшли собі ділянку на тому полі, побираючи ве-
лікі суми грошей з таких кримінальних операцій. Дюї зир-
маску з тої форми злочину, добившись присуду на „Дикса“
Дейвіса, адвоката-оборонця „Доч“ Шульц, й одиннадцять
інших вождів шайки. Десять з них утекли зо стейту і скри-
лись.

ПІДЗЕМЕЛЬНІ ЕЛЕМЕНТИ „ВТІКАЮТЬ“.

Через діяльність Дюї Нью Йорк став дуже непевним міс-
цем для великих генгстерів. Він вичистив місто з найбільших
підземельних гапаласів. Багато з них, колись недоторканих
тепер знаходяться в тюрмі за ґратами. Багато інших „ладо-
ногам знати“ і хороняться по закутинах інших стейтів пере-
пересліданням прокуратора Дюї.

ВИБЕРІМ ДЮІ ОКУЖИМ ПРОКУРАТОРОМ!

ДЕРЖІТЬ ГЕНГСТЕРІВ ДАЛЕКО ВІД НЬО ЙОРКУ!

ЗАКІНЧИТЬ БОРОТЬБУ ПРОТИ ПРОСТУПІВ
(Огол.)

АДВОКАТ.
Д-Р Е. Я. МИХАЛЕНКО
ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
1605 W. CHICAGO AVENUE
(cor Chicago and Ashland)
CHICAGO, ILL.
Урадові години:
1—4; 7—9 P.M.
Office phone: Sedley 5004
Res. phone: Van Buren 1726

45-6

Даром пробка
МІЛЕРТОН ЛАКАТИВЕ

Мілертон є прийнятний і легкий
до зажиття.

Мілертон дає найкращі успіхи,
коли його вживається тільки в ко-
нечності, а тоді заживається його
або зараз перед нічним спочи-
ном, або по встанню рано. Мілер-
тон не виробляє привини.

45-6

Одна Велика Коробка \$1
вистає майже на цілий місяць.
Спеціальна оферта читачам
„Свободи“:

[] \$1.00 за одну коробку Мілертону.
[] \$1.50 за дві коробки Мілертону.
[] \$2.00 за три коробки Мілертону.

Питайте за адресою Мілертон у вашій
сусідній аптеці, а як там його не ма-
ють, то пишть до:
J. S. MILLER, Inc., Dept. U,
P. O. Box 628, Newark, N. J.

45-6

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Удербейтер
виробляє пограблені по під так
низькій, як \$150. Обслуга
найкраща.
JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as \$150.
Telephone: Orchard 4-8008

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ризику, як далеко позв
Ньюарком. Враз потреби теле-
фонуйте до нас. Обслуга ширя
і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

45-6

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577.